

QUÆSTIO MEDICA

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS

MANE DISCUTIENDA

IN SCHOLIS MEDICORUM,

Die Jovis 4. Aprilis.

M. PETRO CRESSE'

DOCTORE MEDICO, PRÆSIDE.

An duntaxat declinante Paroxysmo febrili utilis purgatio?

I.

CALORIS quâquâversum exuperantia, ad diei saltem unius intervallum laceffentis, aut tametsi citius compescatur, statis deinceps diebus denuo sevituri, ea corporis affectio est quæ febris appellatio-
ne continetur. Illius ut natura innotescat magis, duplicem in nobis calorem statuere, unum, cujus origo cælestis sit, alterum ab elementis profectum, fabulam narrare est. Non unam eandemque semper rationem servat, alias continua est, intermittit nonnunquam: Primi ordinis sunt Ephemera, ab imputri synocho eo solum nomine aliena, quod causæ unde nata est, vim agnoscit levio-
rem, Putrida, & Maligna: Intermittunt Quotidiana, Tertianæ, Quartana; Eadem utrisque sedes in sanguine per arterias venasque omnes excurrente;

102 Nulli venæ sectio non convenit; nulla, si Ephemeram excipias, non admittit purgationem; Putrida quidem & Maligna interdum vel Mochlicam: Quævis Intermittens duntaxat mollem, nihil quidquam utilitatis adlaturam, nisi legitimâ præparatione adhibitâ, omni alio tempore posthabito, declinante illius paroxysmo, instituitur.

II.

SANGUIS ut omnis liquor idoneus ut fermentetur partibus constat heterogeneis, quarum mutuo occurſu, & veluti pugna inter se, continuo ebullit: imperum videlicet faciunt spirituosæ, ut à cæteris sese expediant, at crassioribus irretitæ ea mole retinentur, quæ satis sit iisdem comminuendis, & quam penitissime mutuo permiscendis; Intestinum illud partium ex quibus sanguis exurgit bellum, intra mediocritatis limites conclusum sanitatem servat integram: At gravius factum naturæ incommodum evadit, cum nempe sanguini aut aliqua minime familiaris materia se attentat immiscere, aut aliquod ex iis quibus constat principiis, agendi virtute insignibus, ultra modum naturalem invalescit; hinc febris eo usque perseverans, dum aut subigatur & ad meliorem reducatur frugem, aut foras ejiciatur permixta sanguini impuritas, longe commodius sub paroxysmi declinationem, quam aut eo sæviante, admodum aut penitus exacto, artis beneficio succutienda, quod tunc nec ut in fervore summo concitatus, nec ut in intermissione segnius, at moderate commota, ultro se præbet vi medicamenti purgantis eliminandam.

III.

SANGUINEM vehementissime in febribus perturbari, summum exhibet medicamento purganti offendiculum, ut ejus beneficio peregrina qua ille scatet materies foras deferatur. Cui rei non minus officit, si pigrius exagitetur, eamque, licet labe aliqua inquinatus, pene fervoris moderationem servet, quam naturæ dum sui omnino juris est leges desiderant. Illic nimium quo ei insensus humor fertur abreptus vi fermentationis imperu, nescit plerumque remedii virtuti obtemperare, ac se ad eum motum ad quem ab eo invitatur convertere: hinc quæ sanguis impurâ materiâ adpersus est, eam tam arcte comprehendit, ut suam omnino operam sit proculdubio perditurus, imo agrotanti damnum fortassis aliquod conflaturus non leve, qui in illa tranquillitate, nativum ei nitorem purgationis auxilio restituere attentabit. Illa est sanguinis constitutio dum febriles paroxysmi aut augentur, aut consistunt, hæc, cum in intermissione, pulsus omnimodam pene integritatem obtinuit, ut neutro hoc tempore unquam usquam feliciter purgatio sit cessura, miros contra sanitatis adlatura fructus, si ad eam confugiatur, cum morbi materiâ per declinationem moderate exagitata, ac sponte in alvum decidua, nihil impedit quominus vel molliissimi remedii virtute foras protrudatur.

IV.

QUANTUM in febrilis Paroxyfmi augmento ac vigore , nimia sanguinis efferuefcencia , & post eum penitus exactum , modestior particularum ex quibus constat motus , tantum eodem incipiente & corpus uniuersum congelante , à medicamento purgantis usu dehortatur , quâ tunc temporis spiritus detinentur segnities , qui nisi opem ferant , suasque vires commodent , susceptrum quodvis seu à natura , seu ab arte consilium cedere semper infœlicissime consuevit. Quaquidem in re nemo se præbebit repugnantem , qui causam ad animum rettulerit suum , horroris , rigorisve unde nascuntur febriles paroxyfmi : scire etenim licet nullam ex his febris quæ intermittunt , unquam usquam caput efferre , quin sanguis ea fermentationis ratione quæ ad subjecti destructionem vergit molliter dinque exagitatus , aut biliosus ut in quotidiana & tertiana , aut ut in quartana melancholicus evadat : hinc chylus licet absque ulla aut viscerum aut alimentorum culpâ sanguini illaudabili confusus , si non omnis sui saltem aliquâ portione in humorem facessit minus naturæ familiarem , non prius sanguini fermentationem inducturum ullam , quin vel in ipsis cordis sinibus , spirituum pene virtutem omnem eliserit , hinc artuum imo uniuersi corporis frigus sæpe quam molestissimum , hinc ea pulsus exilitas , ut interdum nequidem ille explorari ullatenus possit , hinc quoque susceptæ purgationis seu Mochlicæ , seu mollis , febrili ea tempestate futilitas , ad cuius scelicem eventum , cum pleraque alia , tum illud maxime desideratur ut portio sanguinis tenuior seu spiritus ea fruatur libertate , quæ & reliquam ejus massam , ut ad id decet , exagitare , & medicamento valeat sepultam quasi virtutem suscitare.

V.

NEC verò ad legitimam medendi rationem accommodatius se gesserit , qui sub intermissionis finem , duabus tribusve ante paroxysmum horis , febrilem materiam , aut omnem aut certe aliquam subducere , sicque vel morbum penitus tollere , vel ingruentem insultum retardare attentaverit : id enim est observatione dignissimum quod & tradidit Hippocrates ; & quotidiana confirmat experientia , nihil quidquam humoris impuri , tantò & commode vi medicamento purgantis exagitari , nisi , quod coctionis nomine intellexit , fermentationis beneficio à laudabili cui ille permixtus erat , sepositum , natura à se seprocul amandare aggrediatur ; at febrili imminente paroxysmo , quis negare ausit , eam regnare cruditatem qua nulla major excogitari potest ? Quis porro contendere à chylo futuri insultus materiam quam mox præbituro , nec ulla adhuc vi legitimæ fermentationis subactò , nedum à sanguine , quidquam posse avelli , quo foras deducto , aut sanitatis integritas , aut aliquod saltem ægro solatium accedat. Verbo dicam , illum apud nos Medicum longe consultius meritò haberi , qui appetente paroxysmo ob cruditatem ,

4
haud dudum exacto ob nimiam sanguinis tranquillitatem, incipiente ob spirituum suffocationem, ad ~~deum~~ properante ob fermentationis vim summam, à purgando deterritus, tunc solum ad id muneris se accingit, cum quæ deflagavit sanguini infensa materies, molliter adhuc eo declinante commota, sponte se offert medicamento purganti quam facillime abigendam.

Ergo duntaxat declinante Paroxysmo febrili utilis purgatio.

Afferebar Lutetiæ JOANNES CLAUDIUS DELARBRE,
Socius Laudunæus A. R. S. H. MDCLXXX.

PARISIIS,
Ex Typographiâ FRANCISCI MUGUET, Regis ac Ill.
Archiepiscopi Typographi.